

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ต้องการทราบถึงความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่ามีต่อกิจกรรมใดบ้าง ในระดับใด การศึกษาถึงความแตกต่างในแต่ละกิจกรรมอาศัยการเปรียบเทียบตามลักษณะพื้นฐานบางประการที่เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสนใจต่องานของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 218 คน เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถาม 3 ตอนคือ 1) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานบางประการของนักเรียน 2) เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียน และ 3) เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาชีพเกษตรกรรมของนักเรียน มาตราส่วนในการประมาณค่ามี 3 ระดับ คือ สนใจมาก สนใจน้อย และไม่สนใจ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences : SPSS) คำนวณและวิเคราะห์หาค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบใช้ค่าทดสอบ t-test และค่าทดสอบ F-test สำหรับความแตกต่างที่ได้จากการเปรียบเทียบโดยวิธีทดสอบ F-test ได้นำไปทดสอบตามวิธีของ Scheffe และ Duncan เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอีกครั้ง

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นเพศชายและหญิงจำนวนอย่างละ 109 คน อายุโดยเฉลี่ย 12.0 ปี ผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ระหว่าง 2.00-3.00 มีจำนวน 161 คน มีความต้องการศึกษาต่อ 138 คน ขนาดของครอบครัวส่วนใหญ่มีสมาชิก 5-6 คน อาชีพหลักของบิดาและมารดาเป็นเกษตรกร จำนวน 164 คน และ 171 คน ตามลำดับ ขนาดที่ดินถือครองของ

ครอบครัวส่วนใหญ่ต่ำกว่า 11 ไร่ อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 107 คน และครอบครัวเคยย้ายถิ่นฐาน 69 ครอบครัว

5.1.1 ความสนใจอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนาผาคะวันออกเฉียงเหนือ

1) เหตุผลที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพเกษตรกรรมเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ

- 1.1 เป็นอาชีพที่มีรายได้
- 1.2 ชอบอยู่กับธรรมชาติ
- 1.3 ชอบปลูกพืช
- 1.4 เป็นอาชีพที่สามารถลดรายจ่ายในครอบครัวได้
- 1.5 มีอิสระไม่ต้องเป็นลูกจ้างคนอื่น
- 1.6 ได้อยู่กับที่ไม่ต้องเคลื่อนย้ายไปไหน
- 1.7 ชอบเลี้ยงสัตว์
- 1.8 ไม่ต้องใช้เงินทุนมาก

2) เหตุผลที่สำคัญมากที่สุดที่ให้นักเรียนไม่มีความสนใจอาชีพเกษตรกรรมเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้คือ

- 2.1 ไม่มีทุนทรัพย์
- 2.2 ไม่มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมเพียงพอ

3) กิจกรรมในอาชีพเกษตรกรรมที่นักเรียนมีความสนใจมากที่สุดได้แก่

- 3.1 การเลี้ยงไก่ ได้แก่ ไก่ไข่ ไก่เนื้อ และไก่พื้นเมือง
- 3.2 การปลูกข้าวเหนียว
- 3.3 การปลูกมะม่วง
- 3.4 การเลี้ยงปลา
- 3.5 การปลูกกล้วย
- 3.6 การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ
- 3.7 การทำไร่นาสวนผสม
- 3.8 การเพาะเห็ดฟาง
- 3.9 การปลูกพริก มะเขือ และมะเขือเทศ

4) อาชีพที่ไม่ใช่อาชีพเกษตรกรรม ที่นักเรียนให้ความสนใจในระดับมาก 3

อันดับแรกคือ

4.1 ตำรวจ

4.2 ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า

4.3 พนักงานขายของตามห้างร้าน

5.1.2 เปรียบเทียบความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

ที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผลการศึกษา สรุปได้ว่า

1. นักเรียนในกลุ่มอายุ 11-12 ปี และกลุ่มอายุ 13-14 ปี มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมอันได้แก่ การทำนา การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การค้าขายผลผลิตการเกษตรและการเกษตรอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกันจำนวน 3 เรื่องคือ

2.1 การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ นักเรียนหญิงมีความสนใจสูงกว่านักเรียนชาย

2.2 การปลูกพืชไร่ นักเรียนชายมีความสนใจสูงกว่านักเรียนหญิง

2.3 การแปรรูปผลผลิตการเกษตร นักเรียนหญิงมีความสนใจสูงกว่านักเรียนชาย

สำหรับการทำนา การทำสวนผัก การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การค้าขายผลผลิตการเกษตรและการเกษตรอื่นๆ นักเรียนมีความสนใจไม่แตกต่างกันทั้งชายและหญิง

3. นักเรียนที่มีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ต่างกันมีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกันจำนวน 1 เรื่อง คือ การปลูกพืชไร่ โดยนักเรียนที่มีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ต่ำกว่า 2.00 มีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป

สำหรับการทำนา การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การค้าขายผลผลิตการเกษตร การแปรรูปผลผลิตการเกษตร และการเกษตรอื่นๆ นักเรียนมีความสนใจไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรม อันได้แก่ การทำนา การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การค้าขายผลผลิตการเกษตร และการเกษตรอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

5. นักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรม อันได้แก่ การทำนา การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การค้าขายผลผลิตการเกษตร และการเกษตรอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

6. นักเรียนที่มีความต้องการศึกษาต่อ และนักเรียนไม่มีความต้องการศึกษาต่อมีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกัน จำนวน 2 เรื่อง คือ

6.1 การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ นักเรียนที่ไม่มีความต้องการศึกษาต่อมีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่มีความต้องการศึกษาต่อ

6.2 การค้าขายผลผลิตการเกษตร นักเรียนที่มีความต้องการศึกษาต่อมีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีความต้องการศึกษาต่อ

สำหรับการทำนา การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การแปรรูปผลผลิตการเกษตร และการเกษตรอื่นๆ นักเรียนมีความสนใจไม่แตกต่างกัน

7. นักเรียนที่อยู่นครบครัวที่มีขนาดแตกต่างกันมีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกันจำนวน 1 เรื่องคือ การค้าขายผลผลิตการเกษตรโดยที่นักเรียนที่อยู่นครบครัวขนาดเล็กมีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่นครบครัวขนาดกลางและขนาดใหญ่

สำหรับการทำนา การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่สวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การแปรรูปผลผลิตการเกษตร และการการเกษตรอื่นๆ นักเรียนมีความสนใจไม่แตกต่างกัน

8. นักเรียนที่อยู่นครบครัวที่มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรแตกต่างกันมีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกัน จำนวน 2 เรื่อง คือ

8.1 การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ นักเรียนที่อยู่นครบครัวที่มีพื้นที่ถือครองขนาดกลาง มีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่นครบครัวที่มีพื้นที่ถือครองขนาดเล็กและขนาดใหญ่

8.2 การเกษตรอื่นๆ นักเรียนที่อยู่นครบครัวที่มีพื้นที่ถือครองขนาดเล็กมีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่นครบครัวที่มีพื้นที่ถือครองขนาดกลางและขนาดใหญ่

สำหรับการทำนา การทำสวนผัก การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำไร่สวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การแปรรูปผลผลิตการเกษตร และการค้าขายผลผลิตการเกษตรนักเรียนมีความสนใจไม่แตกต่างกัน

9. นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและตอนล่างมีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกันจำนวน 6 เรื่อง คือ

9.1 การทำนา นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

9.2 การทำสวนผัก นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

9.3 การทำสวนผลไม้ นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

9.4 การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

9.5 การทำไร่ นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง นักเรียนที่อยู่นาผาคะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่นาผาคะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

9.6 การค้าขายผลผลิตการเกษตร นักเรียนที่อยู่นาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความสนใจสูงกว่านักเรียนที่อยู่นาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สำหรับการปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ปีก การแปรรูปผลผลิตการเกษตร และการเกษตรอื่นๆ นักเรียนมีความสนใจไม่แตกต่างกัน

10. นักเรียนที่อยู่นาครอบครัวที่เคยย้ายถิ่นฐาน มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างจากนักเรียนที่อยู่นาครอบครัวที่ไม่เคยย้ายถิ่นฐาน จำนวน 1 เรื่อง คือการเลี้ยงสัตว์ปีก โดยที่นักเรียนที่อยู่นาครอบครัวที่เคยย้ายถิ่นฐานมีความสนใจสูงกว่า นักเรียนที่อยู่นาครอบครัวที่ไม่เคยย้ายถิ่นฐาน

สำหรับการทำนา การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ การทำไร่ นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การค้าขายผลผลิตการเกษตร และการเกษตรอื่นๆ นักเรียนมีความสนใจไม่แตกต่างกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยตามที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. อาชีพที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คืออาชีพเกษตรกรรม อันได้แก่การเลี้ยงไก่ การปลูกข้าวเหนียว การปลูกมะม่วง การปลูกกล้วย การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ การทำไร่ นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง การเพาะเห็ดฟาง และการปลูกพริกมะเขือ มะเขือเทศ ด้วยเหตุผลคือ นักเรียนมีความสนใจสูงกว่าอาชีพอื่น และในการแนะนำส่งเสริม หรือการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรม สำหรับนักเรียนควรมีข้อพิจารณา ดังนี้

1.1 กิจกรรมในอาชีพเกษตรกรรมที่จะทำการแนะนำ ส่งเสริมหรือให้การฝึกอบรมสำหรับนักเรียน ควรมุ่งเน้นกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลทางด้านรายได้ในช่วงระยะเวลาที่ไม่นานเกินไป เช่น การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา การเพาะเห็ดฟางและการปลูกผัก เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมการเกษตรเหล่านี้นอกจากจะเห็นผลเร็วแล้วยังสามารถนำมาประกอบอาหารเป็นการช่วยลดรายจ่ายให้ครอบครัวได้

1.2 ในการให้การศึกษาหรือฝึกอบรมกิจกรรมในอาชีพการเกษตรสำหรับนักเรียน ควรใช้หลักการฝึกโดยอาศัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนให้มากที่สุดเป็นต้นว่า การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ โดยวิธีการธรรมชาติหรือวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ พืชจำพวกสะเดา ตะไคร้ หอม หางไหลแดง และข่า หรือการใช้วิธีการปลูกพืชในฤดูกาลที่ศัตรูพืชไม่ระบาดหาความเสียหายแก่พืช ส่วนการให้ความรู้ทางด้านวิทยาการแผนใหม่ เช่น การใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ การใช้สารเคมีสำหรับป้องกันและกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ นั้นควรเป็นการให้ความรู้หรือศึกษา เพื่อการเปรียบเทียบกับวิธีการธรรมชาติหรือเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องการความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเท่านั้น

1.3 การฝึกอบรมกิจกรรมในอาชีพเกษตรกรรมสำหรับนักเรียน ควรมีการให้ความรู้ถึงความสำคัญ และลักษณะของอาชีพเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพที่เป็นอิสระโดยสาธิตให้นักเรียนมองเห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมสามารถพึ่งพาอาศัยกิจกรรมในภาคการเกษตรเพียงอย่างเดียวก็ได้ กิจกรรมลักษณะเช่นนี้คือ การทำไร่นาสวนผสมประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่าง ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สามารถนำไปใช้กิจกรรมได้หลายอย่าง หรือวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งเหลือใช้ของกิจกรรมจะสามารถนำไปใช้กับอีกกิจกรรมหนึ่งได้โดยไม่ต้องหาซื้อเพิ่มเติม ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ และนอกจากนั้นแล้วกิจกรรมเหล่านี้ต้องการการเอาใจใส่ดูแลสูง และตลอดเวลา กิจกรรมมีลักษณะที่มีโครงสร้างถาวรเช่น ไม้ผล บ่อปลา สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายหรืออพยพครอบครัวทั้งถิ่นฐานได้

2. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการเปรียบเทียบตามลักษณะพื้นฐานบางประการของนักเรียนมีดังนี้

2.1 การให้การศึกษา การแนะนำ การส่งเสริมอาชีพ สำหรับนักเรียนชายควรเน้นที่การปลูกพืชไร่ ส่วนนักเรียนหญิงเน้นที่การปลูกไม้ดอกและไม้ประดับและการแปรรูปผลผลิตการเกษตร

2.2 การให้การฝึกอบรม การแนะนำ การส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียนควรพิจารณาถึงผลการเรียนด้วย กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำควรเน้นการปลูกพืชไร่ ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง และผลการเรียนดี จะให้การฝึกอบรม แนะนำ และส่งเสริมในทุกๆ กิจกรรมเท่าๆ กัน

2.3 การให้การฝึกอบรม แนะนำ การส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียนที่ไม่มีความต้องการศึกษาต่อ ควรเน้นการเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ส่วนนักเรียนที่มีความต้องการศึกษาต่อควรเน้นการค้าขายผลผลิตการเกษตร

2.4 อาชีพเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม แนะนำ ส่งเสริมให้กับนักเรียนที่มาจากรอบครัวขนาดเล็ก คือการค้าขายผลผลิตการเกษตร

2.5 ผลของการศึกษาเปรียบเทียบตามลักษณะพื้นฐานบางประการ ด้านขนาดพื้นที่ถือครอง เห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีพื้นที่ถือครองขนาดกลาง คือการปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ สำหรับผู้ที่มีพื้นที่ขนาดเล็กควรทำการเกษตรอื่นๆ เช่นการเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงครั่ง และการเพาะเห็ดฟาง เป็นต้น

2.6 ผลการศึกษาเปรียบเทียบตามลักษณะพื้นฐานบางประการด้านพื้นฐานที่ตั้งของโรงเรียน เห็นว่ากิจกรรมการค้าขายผลผลิตการเกษตรเหมาะสมที่จะให้การฝึกอบรม แนะนำ และส่งเสริมอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ส่วนการทำนาสวนผัก การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ และการทำไร่นาสวนผสม ประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายอย่างและการค้าขายผลผลิตการเกษตรนั้นเหมาะสมสำหรับนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมากกว่า

2.7 อาชีพที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษอบรมแนะนำและส่งเสริมสำหรับครอบครัวที่ไม่ค่อยเป็นหลักแหล่งมักมีการอพยพเคลื่อนย้ายอยู่บ่อยๆ คือ การเลี้ยงสัตว์ปีก

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรมของเยาวชนที่จบจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อทราบถึงแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความต้องการของบิดามารดาของนักเรียนว่าต้องการให้บุตรของตนประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือไม่ และการประกอบอาชีพนี้มีข้อจำกัดอะไรบ้าง
3. การศึกษาวิจัย ควรมีการเก็บข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น งานอดิเรก กีฬาที่นักเรียนชอบ และรายได้ของนักเรียนที่เคยได้จากการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลด้านลักษณะพื้นฐานบางประการของนักเรียนที่คาดว่าจะมีผลในการเปรียบเทียบความสนใจ